נר מצוה ב א מיי' פ"ב מסלכות פרה כלכה ז סמג עשין רלב :

עין משפט

רבינו דענאל ובסלעין. מ'ם דרב' יהודה יליף אהל אה כתיב הכא אדם כי ימות באהל. וכתיב על המשכן מה להלן בידי אדם הכא נסי בשינו אהל הששוי בירי אדם . איני והתנן במס' פרה פ"נ חצירות היו בירושלים נפויות ע"ג פלע ותחתיהן חלול מפני קבר התהום כו' פי' שאם יש שם קבר תחתיו נקשה חלל וה אהל ואין פוסאה בוקעת ועולה למעלה מן האהל

ושתה לפענה מן האהל לפיכך [היו] התינוקות מתגדלים באות ן מצירות. וכן כשהיו מוליכין אלו התינוקות מן החצירות ההן להר

מן החצירות ההן להר הבית היו מרכיבין אותן ע"ג שוורים וע"ג השווים דל תות והתינוקות יו שבין מלמעלה עאם יש שם

קבר הרלתות נעשית אהל והן מפסיקין בין

חפומא' לתינוקות ותניא

ר' יתודה אומר לא היו

מביאיןדלתו'אלא שוורי'

והא שוורים שאינו עשוי

והא שוורים שאינו עשו בידי אדם [ווצי אהל] ומשני ר' אלעור כי בעי ר' יהודת *) אהל בידי אדם ב' מפחים.

ומודה ד' יהודה בטלוא

אנרות שהוא יותר

סמפח כרכתיב באבן או

באגרוף שאע"ם שאינו בידי אדם אהל הוא .

מדקתני[ומודה]ר'יהורה

בשקיםין ובנקיקי הסלעים . והאי דקתני לא היו מביאין דלתות

אלא שוורים. אביי אמר הכי קתני לא

הוצרכו להביא דלתות ו לחביא להם בשוורים . ר'יש ר'

רכא אמר חייש ר' יהודה הואיל ורעת התינוקות גפה שמא יוציא כו' לפיכך אמר

*) פיל אסל בידי אדם

[צ"ל פרק כתרא דוכחים

[.g qr.]

ילים אהל אהל ממשכן - ואיית אי ממשכן יליף אפיני עשוי בידי אדם נמי לא יביא את הטומאה אלא פשתן כדאשכחן פרק הסהום שבש"ם לשון ספק הוא כתהום שאיט גלוי מפני קבר התהום - במה מדליקין (שנת דף כז: ושם) דתנן כל היולא מן העץ איט מטמא שכל העיר היו מסופקין שמא יש שם קבר ואין לו למת חלל טפח שומאת אהלים אלא פשתן ויליף בגמרא אהל אהל מחשכן ו"ל דכל

המאהילים דמשמאים ילפינן בספרי בפרשה פרה בקל וחומר ממלורע דתניא מניו לעשות שאר המאהילים כאהל המת אמרת מה מצורע הקל עשה בו כל המאהילים כאהל מת החמור לא כל שכן דלגבי מלורע כתיב מושבו ודרשיכן בתורת כהנים מושבו טמח מכחן חמרו הטמח יושב סחת החילו וטהור עובר טמא וא"ם אם כו כי לא עביד נמי בידי אדם נילף בקל וחומר ממלורע וכי הימה אם כן נ"ם מאי אהניא הא אינטריכא ליה לדרשה דפרק במה מדליקין דכל היולא מן העך אינו מטמא טומאת אהלים ויש לומר דמושבו לא משמע לא ריבוי ולא מיעוט לענין שאינו עשוי בידי אדם ולרבי יהודה דמעטיה רחמנא גבי מת ילפינן מטורע הקל בקל וחומר ממת דלא מטמא ולרבגן לא מחלק לא הכא ולא הכא ואף על גב דסתם סיפרא רבי יהודה אתיא שפיר ההיא דאילן כרבי יהודה דאמר בשמעתין מודה היה רבי יהודה כמלא אגרוף וא"ת וכיון דשאר המאהילים ילפינן ממת ק"ו ממלורע אם כן נימא דיו ולא מטמא עוברים כמו קוברי המת שהיו עוברים באכסדרהוים שם כלים דמלורע עובר אינו מטמא באהל כדתניא בתורת כהנים וכדתנן במסכת נגעים פ' י"ג (מ"ו) ומיתי לה פ"ק דקדושין (ע:)

ממשכן למעוטי שאר המאהילים:

בידי אדם : כמלא אגרוף · אהל שרחב כמלא אגרוף שהוא יותר ב מת דבעיא הואה ומטומאה היולא מגופו כגון בעל קרי כדחניא משפח מודה רבי יהודה שאע"פ שאיט עשוי בידי אדם חשוב להיות במוספחא* שהיו מגדלין אותן עד שיהו בני שבע שנים או שמנה ולא יותר שלא יראו קרי וקלת תימה מה מועיל מילוי זה שהיו ממלאין בחינוקות סוף סוף בעינן איש בשעת קידוש שטתנין האפר במים או בשעת הואה לרבי יהודה או לרבנן כדמוכח פרק טרף בקלפי (יומא דף מג:) ויש לומר דמה שהיה יכול לתקן מתקנין משום מעלה דכולה מילתא מעלה בעלמא כדאיתא ברים (*יומא) (דף ב:) ועל גביהן דלפות · מאן דאמר בגיטין (דףח:) ובנזיר פרק כהן גדול (דף נהי)ובפ' בכל מערבין (עירובין דף ל:) ובפרק בתרא דחגינה (דף כהי) דחתל זרוק לא שמיה אתל לחון בפני הטומאה מלי למימר דסבר לה כרבי יהודה דאמר בשמעתין לא היו מביאין דלתות אלא שוורים שכריסותיהן רחבות ואע"פ שגם הם אהל זרוק מ"מ בדידהו גלי רחמנא דחשיבי אהל כדדרשינן מדכתיב (איוב י) ובעלמות וגידים תסוככני ומיהו לר' אליעזר דלקמן ודאי קשה דמפרש מעמא דשוורים משום דמגינים על הרועה שלהם וקושיא דמטה משני משום דהויא אהל עראי ולהאי טעמא קשה היכי

עבדינן למ"ד אהל זרוק לא שמיה אהל דאפי' שידה תיבה ומגדל לא חיילי : רדתיגוררות יושבין · בתוספתא דפרה [פ"ב] קתני דהכל שוין שהחיטוקות לריכין טבילה כלותר הכל שוין בין ר' עקיבא בין ר' יוסי הגלילי שנחלקו לענין הזאה כדחנן במסכת פרה פ"ג [מ"ד] לריכין היו החיטוקות להזות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר לא היו לריכין להזות: ירדן לחוך המים ומלאום · קסבר האי תנא מילוי ידים בעינן ולא שישלשל בחבל כך פירש בקונטרם וחימה גדולה פירש דבכולהו סחמי מוכחי במסכת פרה (פ"ז משנה ו ז) שהיו מוליכין חבל כדי למלחות ואפילו נחמלא הכלי מאליו משמע דכשר במילוי דתנן במס' פרה פ"ה (מ"ז) השוקת שבסלע אין ממלאין בה היחה כלי וחברה בסיד ממלאין עוד חניא בתוספתא דפרה אמר לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל כוסות של אבן היו חלויין בתרני שוורים כיון ששחו שוורים לשתות נתמלאו הכוסות אמר להם אל תתנו מקום ללדוקים לרדות (*אחריו) ונראה לפרש דבהכי [עיע אחריכם] פליגי רבי יוסי ורבנן דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חיישינן לקבר התהום ורבי יוסי חייש: תביא נמי הכי . משמע לכאורה שהיא ברייתא והיא משנה שלימה במסכת אהלות (פ"ג מ"ז) סיפא דההיא דלעיל דהכי תכן החם רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל ומודה בשקיפים וסלעים*: דדרי דלת דיש לה כמה אגרופין . מימה היכי סלקא דעתא דמקשה שלא יועילו דלחות והלא בידי אדם הוא דמדעת הונחו לשם אהל ועוד מאיזה טעם יש לשוורים להועיל יותר מן הדלחות ובקולערם פירש קא סלקא דעתיה משום דאין דרך אהל בכך וכל שכן שוורים ולפי זה חיקשי ליה היא גופא ול"ל דקא סלקא דעתיה דבעלי חיים חשיבי להגיל טפי מדלתות ליחשב אהל אף על פי שאין דרך אהל בכך ולא שייך טעם זה אלא בדבר החלוי בסברא ולא למאי דילפינן ממשכן : ישריערור של חינוק גסה עליו - קסבר *רבי יהודה אהל זרוק שמיה אהל דמשמע הא לא מפני שדעתו גסה היו מביאין דלתות: ובעלמות

מכל מכל ריבה . אהלים שובא כתיבי בפרשת פרה לרבות אף העשוי מאיליו: מפני קבר הפהום · כל שם קבר התחום וטומאת וטומחה שהיא רלולה בוקעת ועולה תורה אור

לרקיע לכך היו בונין אותה ש"ג כיפין מדונר *יליף אהל אהל ממשכן כתיב הכא "זאת שאפי יש שם קנר מתחת הרי חלל יש התורה אדם כי ימות באהל וכתיב התם מפסיק: ומכיאין נשים שוכרום כו' ששתי ויפרש את האהל על המשכן מה להלן בידי ארם אף כאן בידי אדם ורבנן אהל אהל ריבה וסבר ר' יהודה כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל ורמינהו **חצירות היו בנויות בירושלים ע"ג הסלע ותחתיהם חלל מפני קבר התהום ומביאין נשים עוברות ויולדות שם ומגדלות בניהם שם לפרה ומביאין שוורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין על גביהן וכוסות של אבן בידיהם הגיעו לשילוח ירדו לתוך המים ומילאום ועלו וישבו להם *רבי יוסי אומר ממקומו היה משלשל וממלא מפני קבר התהום ותניא *ר יהודה אומר לא היו מביאין דלתות אלא שוורים והא שוורים דאהל שאינו עשוי בידי אדם הוא וקתני ר' יהודה אומר לא היו מביאין דלתות אלא שוורים כי אתא רב דימי א"ר אלעזר מודה ר' יהודה כמלא אגרוף תנ"ה ומודה ר' יהודה בשקיפין ובנקיקי הסלעים והרי דלת דיש בה כמה אגרופין וקתני רבי יהורה אומר לא היו מביאין דלתות אלא שוורים אמר אביי לא הוצרכו להביא דלתות רבא אמר לא היו מביאין דלתות כל עיקר שמפני שדעתו של תינוק ג'סה עליו שמא יוציא ראשו או אחד מאבריו ויממא

בקבר (מ"ו) ומייחי נה פ"ק דקדושין (גג:) שכריסם רחבות וחינוקות יושבין עליהם וכריסן מפסיק שאין ויש לומר דק"ו זה אינו אלא גלויי מילחא בעלמא הוא דלא ילפינן התיטקות מאהילין על הארץ ולקמן מפרש טעמא אמאי לא היו מביאין דלתות אלמא אשמטינן רבי יהודה דשדרתן של שוורים שהיא במביאין נשים טוברות ויולדות - אט"פ שהיו התיטקות טמאים כשין גג וחלל של בהמה הוא האהל המפסיק ואט"ג דאינו טשוי במדה ויולדות לא היו חוששין אלא לשומרן משומאת אהל דבמלא אגרוף מליט חשוב למאור שאיט עשוי בידי אדם כדתנן באהלות (פי"ג מ"א וכלים פי"ו מ"ב) ובמס' בכורות מייתיכן לה בפרק על אלו מומין (דף לו:) מאור שלא נעשה בידי אדם שיעורו להוליא את הטומאה לאויר כמלא אגרוף וזהו אגרופו של בן אבטיח וישנו גדול כרחש כל חדם וכי חר"י דחינו אהל היכא דחין עשוי בידי אדם בטפח קאמר: בשקיפין • סלעים הגופלים ומתפרקין ברוח ויש חור גדול במקום עקירתן: נקיקי · ביקועין: וסרי דלת דיש כס פריוו"י בלע"ז שמחוך שאינו ירא ליפול והרי הוא בטוח כאילו הוא בעלייה רחבה ויוליא ראשו חוץ לדלת ומאהיל לפיכך מביאין שוורים בלי דלתות ומתוך שהוא ירא ליפול אינו מוליא ראשו להלן מן רחב השור:

בקבר

[נם סר"ם סנית דכר זכ בתימה ועי' ישוב ע"ז בתי"ע ספ"ג דאהלות כשם מהר"ם] משום ההיא דתנן (פרה פ"ג מ"ז) מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו מיד להוליא מלבן של לדוקין שהיו אומרים במעורבי השמש היתה נעשית וכיון דעבול יום כשר בפרה עשו בה מעלות הרבה כדי שלא יולולו בה תקט כל מעשה פרה בכלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה שאין מקבלין טומאה והכהן השורפה הזקיקוהו לפרישת שבעת ימים ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כדאמרינן בפ' קמא דיומא (דף בי) ואמר מר מזין עליו כל שבעה ותקנו שיהו תינוקות הללו ממלחין לו מים לקדש בהן מי חטאת ומשום מעלה תקנו שיהו טהורים מכל טומאה ובתוספתה שניט עד שיהו בני שבעה ובני שמנה שנים מגדלין אותן ולא יותר שלא ראו קרי: ומביחין שוורים. כשהיו רולים לילך ולמלאות מים חיים מן השילות: וכוסום של אכן בידיסם . שכל מעשיה היו בכלי אבנים כדפרישית: ירדו לפוך כמים ומלפום . קסבר האי תנא מיטי בעינן ולא

שישלשל בחבל: מפני קבר המסום -שמח יש כחן מומחה: פנם שוורים .

כמה מגרופים . מן הקרקע עד הדלת וקא א"ר יחודה לא היו מביאים דלתות קא סלקא דעתיה משום דאין דרך אהל בכך וכל שכן שוורים:כל שיקר. (ה) לא משום דאינו אהל אלא שלא תהא דעתו של תינוק גסה עליו